

Juhannusyön Hämärä

”Vuoden ensimmäiset vihdat tehdään juhannussaunaa varten. Tee omasi yhdeksän eri lajisen lehtipuun lehivistä. Lakaise huoneesi saunan jälkeen ilkosillasi ja kerää rikat johonkin vakkaan tai pussiin. Sitten voit laittaa yöpaidan päälle. Ota keskiyön lähetessä rikat, vihta, luuta ja joku kapula mukaasi.

”Tiedäthän sen paikan, missä Kirkkokorven karjapolku päättyy, kun se kohtaa kaksi muuta polkua?”

Nyt Marjatta kulki Kirkkokorven karjapolkua pitkin. Hänellä oli käsissään jos jonkinlaista tavaraa ja vain pitkähelmainen yöpaita päällään. Nolotti, mutta minkäs teet. Ei Marjatta taikakeinoista pitänyt. Hän ei ennen ollut edes taikonut, vaikka Ruotsin itämaalainen olikin. Vaan nytpä ei muu auttanut.

Marjatta oli 24-vuotias ja yhä naimaton. Se ei hyvää luvannut. Olihan vanhanpiian osa kunniallinen jos sen osasi – kuten Marjatta tiesi osaavansa –, mutta lapseton se oli – ja miehetön. Nyt oli pakko taikoa tietääkseen, huolisiko kukaan pientä, kalvakkaa, pettuvatsaista Marjattaa.

Marjatta pysähtyi. Tuolla se paikka oli. Marjatta muisti kyllä siskon ohjeet:

”Heitä vihta siellä ilmaan. Kun se putoaa maahan, pudota rikat ja lähde lakaisemaan niitä takaperin pitkin sitä tienhaaraa, minne vihdan tyvi osoittaa. Tovin kuluttua tulee tulevan sulhasen haahmo vastaan.”

Mahdollisuus nähdä sulhanen – vaikka vain hänen haamunsa – voitti minkä tahansa surun, mitä juhannustaiaista voisi seurata. Mutta oliko se oikein? Koko ikänsä Marjatta oli välttänyt taikakeinoja. Nytkö hän lankeaisi sellaiseen, jonka uskoi olevan väärin? Mitä siitä seuraisi?

Hän oli jo tässä asti. Oli myöhäistä perääntyä.

Marjatta jatkoi matkaa.

Hetkinen. Miksei hän voisi vain palata kotiinsa. Ei se ollut mikään mahdoton saavutus. Mutta olisihan se toisaalta noloa jättää leikki kesken.

Taas Marjatta lähti etenemään.

Miten niin noloa? Hyvä kysymys. Äiti ruukasi sanoa, että Helvetissä sitä vasta nolestellaankin, jos ei tällä puolen keritä. Taikuuden imun vastustaminen ei oikeastaan ollut noloa. Se vaati tahdonlujuutta.

Mutta oliko sitä Marjattalla? Ja saattoiko sitä häneltä vaatia?

Taas matka jatkui.

Saattoi sitä Jumala vaatia. Eikös jossakin sanottu, että olkaa täydellisiä, kuten Taivaanisäkin on? Mutta jossakin sanottiin myös, että se on ihmiselle mahdotonta. Peli oli nyt joka tapauksessa menetetty. Tiedonjano oli liian kova.

Vain viitisen syltä enää. Matka jatkui.

Sitten se jälleen pysähtyi.

Oliko tiedonjano niin kova, vai oliko kovuus omassa sydämessä? Entä halusiko Marjatta todella tätä? Jos vain kääntyisi pois, ei ehkä ennen joulua tarvitsisi miettiä lemmentaikoja uudestaan. Saisi taas hengähtääkin. Se vaati paljon, mutta vain pieneksi hetkeksi.

Marjatta seisoi paikallaan nyt kauemmin, kuin edellisillä kerroilla. Pois kääntyminen oli kokeilemisen arvoista. Ja hitaasti – hyvin hitaasti – se tapahtui. Ensin kääntyi oikea jalka, sitten vasen. Ensimmäinen varovainen askel pois päin – toinen – kolmas... Joka askeleella taakka keveni.

Kai Marjatta jäisi vanhaksi iäksi, mutta ainakaan hänestä ei tulisi puolinoitaa. Olihan sekin jotakin. Kohta kulku kävi jo kevein askelin.

Sitten takaa kuului liikettä. Marjatta pysähtyi. Kaunis, vahva miesääni puhutteli häntä.

”Terve. Saisinko kysyä, mikä on nimesi?”

"Älä sano sille mitään", oli sisko neuvonut. "Äläkä missään nimessä tarjoa sille kättäsi tai karahda juoksuun. Tervehdi sitä vain antamalla sille kapulaa. Silloin se haahmo katoaa."

Mutta ei Marjatta uskaltanut tarjota olennolle kapulaa!

"Anteeksi" sanoi haamu "Enhän pelästyttänyt? Katselin sinua – anteeksi – ja huomasin, että olit menossa tekemään taikoja, muttet sitten tehnytään"

Mies puhui ruotsia ja vieläpä oikein kainuulaisittain. Ei kukaan täälläpäin niin hieno ollut.

"Vai puhutko vain suomea?"

No nyt se mursi suomea kainuusti. Piru sen täytyi olla!

"Mitä tapahtuu, jos annat sille kättä?! No mitä luulet tapahtuvan, jos annat pirulle kättä? Se vie!"

Sisko oli nauranut, mutta nyt tuskin häntäkään naurattaisi. Oli pakko päästä pois. Marjatta rukoili hiljaa mielessään Isä Meidän ja jatkoi haparoiden matkaa.

Piru ei kuulunut seuraavan. Muutaman sylen jälkeen Marjatan olo helpotti hieman. Mutta kohta ääni kuului taas.

"Odottaisitko hieman."

Kerttu ei saanut unta. Oli hän jo tottunut miehensä kuorsaukseen. Kuopuskin tuhisi tyytyväisenä kehossaan. Kaikki oli siis kotona hyvin. Ajatukset olivat siskon luona.

Pikkusisko jäisi varmaan vanhaksi, vaikka hän oli aina ollut äidillisempi. Ei hänen kasvojaan voinut kehua. Ihmekös tuo, kun eivät vanhan kansan keinot kelvanneet – ja kun sattui olemaan syntynyt kalvakaksi, ja muutenkin vähemmän näölliseksi.

Sitten Kerttu kuuli siskon hakkaavan huutaen ovea. Oliko sisko jo järkkynyt mieleltäänkin. Piti nousta avaamaan ennen kuin muut heräisivät.

"Se tuli perässä!" Sisko parahti sisälle päästyään.

Kerttukiin oli nähnyt vilauksen miehenhahmoisesta juhannussyön usvaisessa hämärässä.

"Ethän sinä vain lähtenyt juoksuun?"

"Se tuli perässä! Se oli kai vihainen, kun en ollut tehnyt sitä loppuun."

"Tehnyt loppuun? Mitä tarkoitat?"

Rauhoitteluun meni tunti. Lopulta Marjatan olo huojeni ja Kerttukiin tiesi, mitä Karjapolulla oli tapahtunut. Sitten molemmat kävivät nukkumaan.

Aamulla tapaus tuntui jo kummitusjutulta. Sikokset puhelivat iloisesti. Oveen koputettiin. Marjatta aikoi seurata Kerttua petoeteiseen, kunnes kuuli tutun äänen.

"Saisinko tavata sen immen, joka juoksi tänne eilen illalla. Odota! Salli minun pyytää häneltä anteeksi."

Marjatan järkytys suli nopeasti raivoon.

"Joo. Se on kyllä nyt selityksen paikka!", Marjatta huusi harppoessaan itse porstuaan. Ihan mukiinmenevä – melkein komeakin hän ajatteli ohimennen nähdessään miehen. Ilme ei sentään värähtänyt.

"Ei ollut tarkoitus pelästyttää. Huomasin sinun tulevan, kun olin tiheikössä asioillani. Olisin jäänyt odottamaan lähtöäsi, mutta halusin puhutella, kun näin kerrankin immen lopettavan – suo anteeksi – pakanallisen noitatempun kesken kaiken. Se haastoi sinua, mutta täytyy tunnustaa, etten itse olisi siihen tainnut kyetä. Sitten pudotit tämän". Mies näytti Marjatalle vakkaa, jossa tämä oli kuljettanut rikkoja. "En totta puhuen tiedä halusinko väen väkisin palauttaa tämän sinulle, vai oliko se vain sopiva tekosyy seurata sinua. Ihmismieli on kummallinen."

Iltaan mennessä Marjatta oli leppynyt ja puheli jo miehen kanssa. Miehen nimi oli Einar. Hän oli opiskellut ja opiskeluissaan matkustellutkin – ihan Saksan maalla asti. Siellä tapahtuikin kummia.

Joku Lutherus oli lähtenyt kääntämään Bipliaa saksalaisten kielelle, ja nyt ilmeisesti eräs Agricola kaavaili omaa käännöstä itämaalaisille.

Einarkin oli innostunut Lutheruksen opista ja nyt Ruotsin kruunun ja kirkon luvalla etsi itselleen paikkaa, jossa opettaisi sitä itämaalaisille. Ja parasta oli – toki Marjatta tajusi vasta myöhemmin, mikä onnenpotku se oli hänelle – että Lutheruksen mukaan pappien ei sopinut tehdä naimattomuuslupausta.

Nyt jo Marjatta ja Einar tajusivat kuitenkin sen, että jokin oli muuttunut ja muuttumassa. Se jännitti – pelottikin – kuten seikkailun kuului. Ja Marjatta aavisti, ettei tarvitsisi vastaisuudessaakaan taikakeinoja miesasioihin. Kesäyön taika ei varmaankaan ollut yhtä voimakasta, kuin pieni kesäyön ihme tai sallimus, eikä se ollut yhtä hullua ja villiä mutta silti yhtä luotettavaa, kuin hyvän miehen kiintymys.

Kirjoittanut:

nimim. Ora Kipinä